

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

644

Vragen van de leden **Bilder** en **Koppejan** (beiden CDA) aan de minister van Verkeer en Waterstaat over de bundeling van deelcontracten door Rijkswaterstaat. (Ingezonden 23 oktober 2007)

1

Hebt u kennisgenomen van het artikel «Rijkswaterstaat Brabant bundelt deelcontracten»?¹

2

Is het waar dat negen contracten voor variabel onderhoud voor 2008 in één «engineering & construct» ter waarde van enkele tientallen miljoenen euro's zijn ondergebracht? Vindt een dergelijke wijze van aanbesteden waarbij heel verschillende werkzaamheden gebundeld worden aangeboden, op veel grotere schaal plaats binnen het ministerie van Verkeer en Waterstaat en organisaties als Rijkswaterstaat en de afzonderlijke waterschappen? Zo ja, hoeveel werkzaamheden zijn er sinds het aantreden van dit kabinet door de genoemde organisaties op deze wijze aanbesteed?

3

Deelt u de mening dat bovengenoemde wijze van aanbesteden tot gevolg heeft dat alleen grote bedrijven kunnen inschrijven op de werkzaamheden(bestekken)?

4

Welke ervaringen zijn er inmiddels met de omschreven aanbestedingswijze opgedaan wanneer het gaat om het aantal inschrijvende bedrijven? Hoeveel inschrijvingen waren er op het moment dat er meerdere contracten werden aangeboden en hoeveel zijn dat er nu diezelfde contracten gebundeld worden in één contract?

5

Vindt u het een goede ontwikkeling dat door deze wijze van aanbesteden alleen de allergrootste bedrijven in staat zijn op de werkzaamheden in te schrijven?

6

Vindt u het een goede ontwikkeling dat op deze wijze het midden- en kleinbedrijf niet meer rechtstreeks kan inschrijven op opdrachten van de overheid?

7

Hoe verhoudt deze wijze van aanbesteden van de overheid zich tot hetgeen de regering opmerkt in de missie van haar Beleidsprogramma «Samen werken samen leven» waarin gesproken wordt over «Een overheid die ruimte geeft aan het Midden- en Kleinbedrijf (MKB) als motor van groei en vernieuwing»?

8

Bent u bereid om de aanbestedingswijze zodanig aan te passen dat ook middelgrote en

kleinere bedrijven op uit te voeren werkzaamheden kunnen inschrijven?

9

Deelt u de mening dat door het compleet uitbesteden van grote pakketten werk er relevante kennis bij Rijkswaterstaat verloren dreigt te gaan?

¹ Cobouw, 19 september 2007.

Antwoord

Antwoord van minister **Eurlings** (Verkeer en Waterstaat). (Ontvangen 13 november 2007)

1

Ja.

2

Er zijn in het onderhavige geval zes droge deelprojecten en één nat deelproject voor variabel onderhoud gebundeld in één contract. De financiële omvang van het natte gedeelte bedraagt circa vijf procent van het totaal. Het gebundeld aanbieden van heel verschillende onderhoudswerkzaamheden (natte en droge contracten) vindt bijna nooit plaats en voor dit specifieke werk is vooraf een marktconsultatie gehouden onder een aantal grote en kleine bouwbedrijven, waarbij geen generiek bezwaar is geuit tegen een bundeling van droge en natte deelprojecten.

Er is binnen mijn ministerie onvoldoende zicht op aard en

omvang van de opdrachten die de afzonderlijke waterschappen aanbesteden.

3

Nee, meerdere MKB bedrijven kunnen samen een combinatie vormen en als combinatie inschrijven, terwijl specialistische bedrijven vaak als onderaannemer bij de werkzaamheden betrokken zullen worden. Rijkswaterstaat is zich ervan bewust dat schaalvergroting en bundeling tot gevolg kunnen hebben dat kleinere bedrijven niet meer zelfstandig in aanmerking komen, maar het is allerminst de bedoeling het marktpotentieel uit te hollen. Als grote opdrachtgever is het voor Rijkswaterstaat van essentieel belang in alle marktsegmenten waar opdrachten worden aanbesteed, voldoende en kwalitatief goede marktpartijen te hebben.

Rijkswaterstaat probeert dan ook alle onnodige drempels voor kleinere partijen weg te nemen door:

- daar rekening mee te houden bij het stellen van (omzet-, ervarings- en combinatie-)eisen;
- vroegtijdige bekendmaking van het werkpakket van Rijkswaterstaat (dit geeft het MKB meer gelegenheid te anticiperen en de positie te bepalen);
- meer tijd te reserveren tussen bekendmaking en aanbesteding (dit geeft het MKB gelegenheid mogelijke samenwerkingsverbanden voor te bereiden, in combinaties of in «hoofdaannemer-onderaannemer»-constructies). Ook in onderhavig geval is een lange periode gehanteerd tussen publicatie en aanbesteding¹.

Integratie en bundeling van werkzaamheden komt voort uit de andere werkwijze die Rijkswaterstaat na de Parlementaire Enquête Bouwnijverheid heeft geïmplementeerd.

Een deskundig opdrachtgever die de markt meer en beter benut. Een van de onderdelen is het op de markt brengen van grotere en meer integrale werken.

Hierdoor wordt de markt op een efficiëntere wijze ingeschakeld en worden de aanbestedingskosten voor zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers verlaagd.

Integratie en bundeling heeft evenzeer voordeel vanuit de publieksgerichte focus van Rijkswaterstaat. Tijdens de uitvoering worden werkzaamheden in samenhang

uitgevoerd en de (vaar-)weggebruiker ervaart daardoor minder overlast. Tenslotte maakt integratie en bundeling het voor Rijkswaterstaat mogelijk een groeiend werkpakket met steeds minder mensen uit te voeren.

4

Op het contract in kwestie is nog niet ingeschreven, omdat de aanbesteding op 20 december laats zal vinden. Integratie van werksoorten of bouwfases in één contract komt steeds vaker voor. De ervaring over de afgelopen jaren is dat bij deze contracten het gemiddelde aantal inschrijvers licht toeneemt met de financiële omvang van het project.

5

Zie het antwoord op vraag 3.

6

Het middenbedrijf kan nog steeds direct inschrijven op opdrachten van Rijkswaterstaat. Nog steeds wordt een behoorlijk deel van de opdrachten door Rijkswaterstaat rechtstreeks gegund aan het middenbedrijf. Bovendien is Rijkswaterstaat wel een grote opdrachtgever, maar zeker niet de enige overheidsopdrachtgever. Ook gemeenten, provincies en waterschappen zijn belangrijke overheidsopdrachtgevers. Het is primair een keuze van marktpartijen om rechtstreeks in te schrijven op kleinere werken, of mogelijk in combinatie of als onderaannemer op grotere werken.

7

In het antwoord op vraag 3 is reeds aangegeven hoe Rijkswaterstaat onnodige drempels voor kleinere bedrijven wegneemt. Vernieuwing tracht Rijkswaterstaat te bevorderen door opdrachten op een hoger abstractieniveau te formuleren en te gunnen mede op basis van kwalitatieve criteria.

8

Om middelgrote en kleinere bedrijven hun rol te laten spelen hoeft de aanbestedingwijze niet te worden aangepast. Zie voorts het antwoord op vraag 3.

9

Nee; het is niet zo dat voor het in de markt zetten van een groot werkpakket minder kennis nodig is dan voor het in de markt zetten van meerdere kleine werkpakketten. Wel

zijn voor innovatieve contracten waarin werksoorten en/of bouwfases worden geïntegreerd soms andere kennis en vaardigheden nodig, zoals bijvoorbeeld het waarderen, vergelijken en beoordelen van innovatieve oplossingen en kwalitatief verschillende aanbiedingen.

¹ In de beantwoording van de kamervragen van de leden Smeets en Roefs door de ministers van Economische Zaken en van Verkeer en Waterstaat is uitvoerig ingegaan op de eisen die gesteld worden aan de inschrijvende ondernemingen (3 juli 2007, nr. 2038).